

Krishnamurti: Konfliktus nélkül élni

1962-ben elhangzott beszéd szövege

(részletek)

(...)

Miért van ez az erős vágy mindenkiben, szinte minden emberben, hogy hírnévre tegyen szert? Miért van ez a vágy? Nem tudom, hogy nagyon messzire mentetek volna-e ebben a kérdésben. Nézzük ezt meg. Hadd találjuk ki, miért akartok beteljesedni, miért akarjátok a sikert, hogy miért ez a szüntelen csata önmagatokkal. A legtöbben időnként bizonyosan tudatában vagyunk annak, tudatosan vagy öntudatlanul, hogy nagy üresség, nagy magányosság van bennünk. Tudjátok, mit jelent az a kifejezés: 'egyedül lenni'? Azt jelenti, hogy semmivel sincs kapcsolatunk, hogy teljesen el vagyunk vágva mindentől, magányban vagyunk, hogy hirtelen egyedül találjuk magunkat – belül. És állandóan küzdünk pszichológiai értelemben, hogy betöltsük ezt az egyedüllétet, hogy elmeneküljünk előle. Nem tudom, hogy tudatában vagytok-e a saját egyedülléteketeknek, hogy valaha is felismertétek-e. És mert annyira megrémít minket ez az egyedüllét, elfutunk előle, így ellentmondás születik. Megpróbálunk elmenekülni ez elől az egyedüllét elől a tudáson keresztül, a sikeren keresztül, a pénzen keresztül, a szexen keresztül, a valláson keresztül, minden formán keresztül. De a tény az, hogy egyedül vagytok – amivel nem akartok szembenézni -, és hogy menekültök előle, és így ott az ellentmondás, ami konfliktust szül.

(....)

„A konfliktussal foglalkozunk. Az, akinek nincs konfliktusa, nem ambiciózus. És az, aki ambiciózus, sosem szerethet; nem tudja, mit jelent szeretni, mert önmagával és a saját elképzeléseivel és a saját eredményeivel van elfoglalva. Az, aki a hírnevet keresi – hogyan szerethetne, hogyan lehetne jóindulatú, nemes lelkű? Az eredménynek ez az értelme csak akkor jelenhet meg, mikor menekülünk attól a tényről, hogy egyedül vagyunk. Tégy bármit - míg meg nem érted ezt a rendkívüli egyedüllétet, addig az isteneidnek, a tudásodnak, a hatalmadnak vagy a pozíciódnak nincs értéke, és az erénynek sincs addig semmi értéke.

Miből származik ez az egyedüllét? Érted, mire gondolok az 'egyedüllét' szó alatt? Sokan közületek talán nem érezték még, mert sosem voltatok egyedül, mert mindig körül vagytok véve barátokkal, a családdal; mindig csináltok valamit, moziba mentek vagy templomba, istentiszteletet mutattok be, állandóan aktívak vagytok, ezért sosem vagytok önmagatok tudatában vagy annak tudatában, hogy mi történik bennetek. Így aztán nagyon kevesen ismerik a tökéletes egyedüllét érzését. Bizonyára keresztülmentek ezen; talán mikor egyedül ültök egy buszon, vagy hirtelen, miközben férjetekekkel vagy feleségeitekkel beszéltek, és mikor barátokkal vagytok körülvéve, tudatában vagytok annak, hogy teljesen

magányosak vagytok, egyedül vagytok. És nagyon félelmetes dolog, mikor ez hirtelen felbukkan; megrémülve és képtelenül arra, hogy bármit is tegyetek ezzel kapcsolatban, elmenekültök előle, és így ellentmondást hoztok létre. És ahol ellentmondás van, ott konfliktus van.

Így egész életünkben, bárhová megyünk, bármihez nyúlunk, ott konfliktus van. Létezik konfliktus nélküli élet? Van konfliktus, küzdelem nélküli élet – ez nem a lustává válást, sem pedig az elme leállítását, ostobává válását jelenti. Az, hogy erőfeszítés nélkül élünk, csak akkor jöhet el, ha megértjük az ellentmondás egész folyamatát. Ellentmondás akkor van, mikor eszmény van. A nemesség eszménye, a jóság eszménye, a nem-ártás eszménye – 'ennek kell lenned', 'annak nem szabad lenned' – mindez ellentmondást szül.

Kérlek, figyelj most, mert ha figyelni tudsz, úgy sétálhatsz el innen, hogy életed hátralevő részében nem lesz konfliktusod. Akkor az ambíció, a küzdelem, az ambíció brutalitása, az ambíció könyörtelensége – mindez távozni fog. Egyszerű, tiszta, be nem szennyezett elméd lesz. És csak a be nem szennyezett elme működhet tisztán, alkothat torzítás keresése nélkül, pozíció keresése nélkül, és így szeretheti azt, amit csinál. És csak a szeretet mentes az ellentmondástól, és hogy megértsétek ezt a rendkívüli állapotot, meg kell értenetek a bennetek lévő ellentmondást.

Tehát akkor létezik ez az ellentmondás, mikor elkerüljük a tényt – a tényt, hogy egyedül vagytok, a tényt, hogy dühösek vagytok, a tényt, hogy erőszakosak vagytok. Erőszakosak vagytok, dühösek vagytok, vagy ambiciózusak vagytok – ez tény. Nem kellene dühösnek, nem kellene erőszakosnak, vagy nem kellene ambiciózusnak lennetek – ez egy elképzelés, nem tény. Ezért az eszmék, melyeknek nincs realitása, nincs alapja, ellentmondást szülnek. Annak az embernek, aki minden nap, minden percben a tényekkel szembesül, torzítás nélkül – annak az embernek nincs konfliktusa. És konfliktus nélkül élni hatalmas energiát igényel. A konfliktusos embernek van energiája - de eltékozza azt. Az ambiciózus embernek van energiája; energia, ami az ellenállásból származik, de ez romboló energia. Létezik olyan energia, ami akkor jön, mikor nincs konfliktus, mikor minden pillanatban a ténnyel szembesülsz – 'tény' alatt a pszichológiai értelemben vett tényt értem, ami belül vagy.¹

¹ A. Bailey: Glamor, a World Problem: „Ezzel kétségkívül elérkeztünk az anyag szubsztanciájának birodalmához. Ez lényegét tekintve és különleges módon az erő birodalma. *(Az erő itt angolul a force szóval kifejezve: vagyis az alacsonyabb síkokon érvényesülő erő, ami erőszakot, kényszert is jelent, szemben a magasabb síkok erejével, amit inkább a power fejez ki. DA)* A Maya elsősorban (az egyén számára) azon erők összessége, melyek kontrollálják az ember hét erőközpontját, kivéve – ezt szeretném hangsúlyozni - a lélek erőit. Ezért látni fogjátok, hogy az emberiség nagy része, míg az ember a próbaösvényen nem áll, a Maya irányítása alatt áll, mert az ember akkor adja meg magát a Mayának, mikor (bármilyen) más erő vagy erők kontrollálják, nem pedig a lélektől érkező energiák, melyek átalakítják és kontrollálják a személyiség alacsonyabb erőit (...)

Most, hogy megértsük, mi a pszichológiai tény, meg kell értenetek a külső működést is – a kifejezés, az elgondolás, a szín, a struktúra, a funkció külső működését. Nem juthatsz el a belsőig a külső megértése nélkül. Mindegyik kapcsolatban van a másikkal. Nem értheted meg a belső világot a külső világ megértése nélkül – vagyis a társadalom megértése nélkül, ami pedig kapcsolat. Kapcsolat két ember közt: társadalom. És ez a viszony építette ki a társadalmi struktúrát, ami ambíció, kapzsiság, könyörtelenség, kegyetlenség, háború, korrupció – ami jelenleg Indiában folyik, amit nagyon jól tudtok. Az élet e külső működésének megértése nélkül nem értheted meg a belső működést. Kapcsolódnak egymáshoz; mint az árapály ami kiárad és visszatér. Nem különítheted el az árapályt, mint külsőt és belsőt; ez egyetlen működés; és csak a romlatlan elme az, ami meglovagolja ezt a működést.

(....)

Mikor azt hiszed, hogy te vagy a magasabb Én, és minden egyéb ilyesmi, mikor azt mondod, hogy az Isten, az istenség, a szellem benned van – mindez befolyás. Mikor a kommunista nem hisz Istenben, ő is befolyás alatt áll.

...

Mikor az ember a fizikai, asztrális és mentális erők kontrollja alatt áll, meg van arról győződve, hogy ezek számára a megfelelő erők. Ebben rejlik a Maya problémája. Ezek az erők azonban, mikor kontrollálják az embert, szeparatív hozzáállásra determinálják és olyan hatást hoznak létre, ami táplálja és ösztönzi a személyiséget, és nem hozza elő a lélek, a valódi Egyéniség energiáját. Ennek az elemzésnek megvilágosító erejének kellene bizonyulnia számotokra. (...)

Azért olyan értékes és fontos a motiváció tanulmányozása és megértése, mert ez a tanulmányozás (ha helyesen végzik) intellektuálisan meghatározza, milyen tényező vagy tényezők alakítják a mindennapi életet. Ez a megállapítás megéri a gondos megfontolást. Azt kérdezném tőletek: Mi a fő hajtóerők? Mert, bármi legyen is, az alakítja és határozza meg életetek uralkodó irányát.

Sok embert, különösen a nem gondolkodó tömegeket, egyedül csak a vágy vezérel – anyagi, fizikai és alkalmi vágy. Állati vágy az állati étvágy kielégítésére, anyagi vágy a birtoklásra és a luxusra, vágyódás „dolgokra”, kényelemre és biztonságra – gazdasági, társadalmi és vallásos értelemben – ez kontrollálja a többséget. Az ember a Maya legsűrűbb formájának hatása alatt áll, és természetének erői (force) a szakrális központban összpontosulnak. Másokat a törekvés és ambíció néhány formája motivál: törekvés az anyagi mennyország után (és a legtöbb vallás eképpen festi le a mennyországot), ambíció a hatalomra, vágy az érzelmi vagy esztétikai étvágy kielégítésére és a finomabb valóságok birtoklására, vágyódás az érzelmi kényelem, az értelmi stabilitás után, és arra a megerősítésre, hogy kifinomultabb vágyaik teljesülni fognak. Mindez a Maya érzelmi formája, és ez nem ugyanaz, mint a káprázat. A káprázat esetében az ember természetének erői a solar plexusban összpontosulnak. A Maya esetében ezek a szakrális központban találhatók. A káprázat finom és érzelmi. A Maya érinthető és éterikus.

A Maya ezen erői ösztökélik, motiválják és látják el energiával a hétköznapi ember életét. Hatásuk alatt nincs segítség számára, mert ezek inspirálják minden gondolatát, minden törekvését és vágyát, és minden tevékenységét a fizikai síkon.

Mint mondtam, sosem lehetsz mentes a befolyásoktól, de mindig figyelhetsz a befolyásokra, melyekkel találkozol. Ez azt jelenti, hogy minden pillanatban figyelsz, mit csinálsz, mit gondolsz, mit érzel; és miközben figyelsz, nem engeded, hogy a torzítás, saját vélemény, értékelés megjelenjen, ami a befolyás eredménye. Minden befolyás káros, mivel a tekintély káros. Nincs jó befolyás vagy rossz befolyás, mert minden befolyás formálja az elmét, megrontja az elmét. ²

2 Vivekananda: Rádzsa Jóga (ford.: Malik Tóth István):

„A központokon való ilyen uralkodás tehát, mely egy időre megtörtént a hipnotizált alanyban vagy a hittel gyógyítás betegén a kezelő révén, elítélendő, mert végromláshoz vezet. Valójában nem arról van szó, hogy az ember saját akarateréje segítségével uralkodik az agyi központokon, hanem a páciens elméjét egy időre hirtelen ütésekkel mintegy elbódítják, melyet egy másik ember akarata mér rá. Nem mi tartjuk kézben a gyepőt, és nem izomerővel uralkodunk egy tüzes fogat őrült vágóján, hanem ehelyett másokat kérünk meg arra, hogy mérjenek kemény csapásokat a lovak fejére, ezzel kábítva el és szelídítve meg őket egy időre. A kezelt személy e folyamatok minden egyes alkalmával elveszíti mentális erőinek egy részét, míg végül az elme, ahelyett, hogy elérné a tökéletes uralkodás erejét, alakatlan, erőtlen masszává válik, és a beteg egedül a bolondokházába kerülhet.

Minden olyan kísérlet az uralásra, mely nem önszántunkból, nem az uraló saját elméjével történik, nemcsak hogy végzetes, de a célt is megsemmisíti. Minden lélek célja a szabadság, az uralom: megszabadulás az anyag és a gondolat rabszolgaságából, uralkodás a külső és a belső természetén. Ahelyett, hogy ebbe az irányba vezetne, minden másvalakitől származó akarátáramlat – jöjjön bármilyen formában, akár a szervek közvetlen irányításaként, akár úgy, hogy uralma alá kényszeríti őket, míg kóros állapotban vannak – csak még egy szemet kovácsol hozzá a múltbéli gondolatok és babonák már amúgy is súlyos láncához. Ezért hát legyenek tudatában annak, hogyan engedik meg másoknak, hogy hatással legyenek Önökre! És legyenek tudatában annak is, hogyan visznek valakit tudtukon kívül a pusztulásba! Igaz ugyan, hogy van, akinek sikerült jót tennie sokakkal egy bizonyos időre, mert új irányt adott célkitűzéseiknek, ám egyúttal milliókat döntött romlásba öntudatlan szuggesztióival, melyekkel dobálózott, előidézve férfiakban és nőkben azt a kóros, passzív, hipnotikus állapotot, mely végül majdnem lelketlenné tette őket. Bárki tehát, aki azt kéri a másiktól, hogy vakon higgyen, vagy maga után vonszol embereket felsőbbrendű akarátának irányító ereje révén, az, noha nem szándékosan teszi, kárt okoz az emberiségnek.

Ezért hát használják a saját elméjüket, saját maguk uralkodjanak a testükön és az elméjükön, és emlékezzenek rá, hogy amíg nem betegek, addig külső akarat nem lehet hatással Önökre. Kerüljenek el bárkit, aki – legyen bármilyen hatalmas és jó – azt kéri Önöktől, hogy vakon higgyenek. Az egész világon voltak és vannak táncoló, ugráló és üvöltő szekták, melyek ragályosan terjednek, ha egyszer énekelni, táncolni és prédikálni kezdenek. Ők is egyfajta hipnotizőrök, akik egy időre különös uralmuk alá hajtják az érzékeny embereket, és sajnos egész nemzeteket döntenek pusztulásba. Tehát egészségesebb az egyén vagy a nemzet számára, ha bűnös marad, mint ha látszólag megjavul egy ilyen kóros külső uralom hatására. Az ember szíve összeszorul, ha az emberiség számára okozott kár nagyságára gondol, amit az ilyen felelőtlen, noha esetleg jó szándékú vallási fanatikusok okoztak. Aligha tudják ők, hogy azok az elmék, amelyek hirtelen szellemi felemelkedést tapasztalnak szuggesztióik hatására, zene és imák segítségével, egyszerűen passzívvá, beteggé és erőtlenné teszik magukat, és megnyitják önmagukat minden más szuggesztió előtt is, legyen az akármilyen gonosz. Ezeknek a tudatlan, félrevezetett embereknek még álmukban sem jut eszükbe, hogy miközben gratulálnak maguknak az emberi szíveket átalakító csodás képességükért – melyről azt hiszik, hogy valamilyen felhők feletti Lény öntötte beléjük -, az eljövendő hanyatlás, bűn, örület és halál magjait vetik el. Legyenek hát tudatában mindennek, ami megfosztja Önöket a szabadságuktól! Legyenek tisztában vele, hogy veszélyes, és kerüljék el minden erejükkel!”

(Érdeklődéssel olvastam a TT legutóbbi előadójának honlapján, hogy sok egyéb dolog mellett mellnagyobbítást, alakformálást is vállal. „HÖLGYEK FIGYELMÉBE! - Alakjavítás: testsúlycsökkentés-növelés, keblek feszesebbé és nagyobbá tétele energetikai és szuggesztiós módszerekkel.” (<http://spiritualterapia.hu/>))

Kb. 2,5 éve én is részt vettem olyan „mágusképző” és ön- meg másokat gyógyító/fejlesztő/”energetizáló” tanfolyamon, amire ma már semmiképp se mennék el. Legalább ennyiben – és még egy-két járulékos dologban - bizonyosan hasznosak voltak. B-)

Tehát ha az ember megérti, hogy a befolyás minden formája - nem számít, jó vagy rossz – torzítja, megnyomorítja, megrontja az elmét, ha valaki megérti ezt a tényt, látja ezt a tényt, akkor tudatában lesz, teljesen, minden befolyásnak, ami az elméjére hatást gyakorol. A tagadásban, az elutasításban megjelenik a tény, az igazság. Amikor tagadsz, amikor nemet mondasz, teheted motivációval vagy anélkül. Talán sohasem mondtál még nemet. Mivel legtöbbször igent-mondók vagyunk, elfogadunk, sosem mondunk nemet motiváció nélkül – ami azt jelenti, hogy mikor motiváció nélkül mondasz nemet, befolyáson kívül vagy.

Kérem, hogy értsétek meg ezt. Nagyon egyszerű dolog, ha egyszer már megértettétek. Mikor nemet mondasz hatalomra, hírnévre, ambícióra, tekintélyre, azért teszel így, mert neked történetesen nincs tekintélyed, hatalmad, pozíciód, de szeretnéd, ha lenne; nyilvánvalóan nem szerezheted meg, ezért azt mondogod: 'Nem, nem birtokolhatom ezeket.' Ezt teszi a legtöbb ember, de pozíciót adva és tekintélyt kínálva nekik el fogják azt fogadni. Lehet tehát tagadni motivációból, nemet mondani motivációból. Ugyancsak lehet tagadni vagy nemet mondani motiváció nélkül – vagyis látni azt a tényt, hogy az ambíció bármely formája –szellemi vagy egyéb, külső vagy belső – rombol, megront. Ha ezt igazságnak tartod, akkor tudatában leszel a befolyás minden formájának, a pozitívna éppúgy, mint a negatívna. Akkor csak a ténnyel foglalkozol majd.

...

Fontos megérteni az elmét, ami a tagadáson keresztül szembesül a tényekkel, és csak a ténnyel marad.

Remélem, nem bonyolítottuk túl. Nem bonyolult, amit mondunk. Például, ha dühös vagyok, az egy tény, hogy dühös vagyok. Tagadni, hogy dühös vagyok, magyarázatokat találni, miért vagyok dühös, helyettesíteni, megváltoztatni, elítélni, az eszményt követni - mindezek a tény tagadásai, a figyelem elterelése a tényről. És mikor teljesen megtagadok minden kifogást, elkerülést, csak akkor mentes az elmém minden befolyástól és ezért képes szemlélni a tényt; akkor pillantom meg a tényt.

Kérlek, tegyétek most ezt, miközben figyeltek. Többségetek ambiciózus; többségetek ellentmondásos életet él, és ismeritek az ellentmondás fájdalmát. Megpróbáltok beteljesedést elérni a családon keresztül, a hírnéven keresztül, könyvírásán keresztül, gyerekeken keresztül, vagy nagy emberré igyekeztek válni – állandóan igyekeztek beteljesülést elérni. És ahol jelen van a sürgető érzés a beteljesedésre, ott jelen van a frusztráció is annak nyomorúságával együtt. Megpróbálsz beteljesedni, mert egyedül vagy, belül üres. Ez tény. Most nézd meg a tényt, hogy ambiciózus vagy, és ne találj mentségeket; ne mondd: „Hogyan éljek ebben a romlott társadalomban, ami szerzésre,

hatalomra és ambícióra épült?” Mikor tagadod ezt a társadalmat, kívül vagy e társadalmon, tehát élhetsz másfajta életet, és mégis a társadalomban lehetsz. Tehát meg kell nézned a tényt, hogy ambiciózus vagy, hogy irigy vagy, hogy szerzel, és légy tudatában a hatásoknak, melyek megakadályozzák, hogy ezt meglásd – ezek pedig az eszmények. Mikor tagadod a befolyásokat, tényről tényre haladsz. Így a tagadásból megjelenik az energia meglátni a tényt – rengeteg energiára van szükséged, és nem súrlódásra.

Ahol konfliktus van, ott energia-elszivárgás van. Ahol beteljesedés van, önbeteljesedés bármely irányban – Istenben, egy könyvben, nőben, gyerekedben – energia-elszivárgás van, mert ez frusztrációt, ellentmondást szül. És ezt tagadni annyit tesz, mint szembesülni a ténnyel, hogy ambiciózus vagy. És a tény megmutatja, miért vagy ambiciózus. Nem kell semmit sem tenned: egyszerűen figyeld meg a tényt, és a tény megmutatja. Mindössze annyit kell tenned, hogy összehasonlítás, ítélkezés, értékelés nélkül figyelj; akkor meg fogod látni, milyen rendkívüli mértékben üres az ember. Van munkád, van feleséged, van férjed, van pénzed, van tudásod - kívül. De belül: hatalmas szegénység, üresség, magány, amit semmi sem tölthet be, és az ez elől való menekülés az ellentmondás lényege.

....

A szó hogy 'harag', a szó hogy 'Isten', a szó hogy 'kommunista', a szó, hogy Kongresszus, a szó hogy 'India' – szolgálai vagyunk ezeknek a szavaknak. És az elme, ami a szavak szolgája, nem láthatja a tényt. (...) Mi az a valóság, ami nem kapcsolódik a szóhoz? Ugyanígy, hogyan tekintesz a haragra? A harag szó önmagában is elítélő. Nem? Mivel a harag szó önmagában elítélő, hogyan lehetne az ember mentes a szótól, és hogyan láthatná meg azt, amit haragnak hívnak?

....

Így elkezdted felfedezni a magad számára, milyen rendkívül szolgálai módon kapcsolódik a gondolat a szóhoz. És úgy fogod találni, ha nagyon mélyre hatolsz, hogy nincs gondolat szó nélkül. És úgy fogod találni, ha még mélyebbre mész, hogy ahol gondolkodó és gondolat van, ott ellentmondás van, és a tapasztalás minden formája csak felosztja és megerősíti a gondolkodót és a gondolatot mint különálló folyamatot. Mikor ezt az egész folyamatot, amit az elejétől mostanáig elmagyaráztam, megértik, megvizsgálják, megfigyelik, csak akkor kerül ki az elme ebből a társadalmi, környezeti, verbális struktúrából mint romlatlan, tiszta, józan, értelmes elme. Csak akkortól lesz az elme mentes a befolyásoktól; teljesen üres. Csak az ilyen elme haladhatja meg az időt és a teret. Csak akkor jöhet el a mérhetetlen, a megismerhetetlen.